

EUROOPA
KONTROLLIKODA

ET

Kõne

Brüssel, 10. november 2015

Euroopa Kontrollikoja presidendi Vítor Caldeira kõne

Euroopa Kontrollikoja 2014. aasta aastaaruande esitlemine Euroopa Parlamendi eelarvekontrollikomisjonile

Brüssel, 10. november 2015

Kehtib esitatud tekst.

Erinevuste korral tuleb lähtuda suulisest tekstist.

ECA Press

Mark Rogerson – pressiesindaja T: (+352) 4398 47063

M: (+352) 621 55 30 63

Damijan Fišer – pressiametnik T: (+352) 4398 45410

M: (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditorsECA Youtube: [EUAuditorsECA](https://www.youtube.com/EUAuditorsECA) eca.europa.eu

Lugupeetud esimees

lugupeetud Euroopa Parlamendi liikmed,

tänan Teid võimaluse eest esitleda kontrollikoja aastaaruannet ELi finantsjuhtimise kohta 2014. aastal.

Sel aastal esitleme seda Euroopa jaoks eriliselt raskel ajal.

Euroopa Liit ja liikmesriigid seisavad silmitsi suurte pikaajaliste ülesannetega, mis nõuavad kiiret tegutsemist:

- uute töökohtade loomine ja majanduskasvu soodustamine;
- energiavajaduste rahuldamine, täites samal ajal ka kliimaeesmärke; ning
- varjupaiga, rände ja julgeolekualase surve haldamine.

Euroopa Liit ja liikmesriigid peavad püüdma saavutada rohkemat vahenditega, mis on juba olemas. Lisaks kirjeldatud ülesannete täitmiseks vajalike rahaliste vahendite leidmisele peavad nad tagama ka selle, et vahendid investeeritakse hästi.

Euroopa Liidu tasandi peamine rahaliste vahendite allikas on ELi eelarve, mida kontrollikoda auditeerib igal aastal.

Kokkuvõttes näitavad meie viimaste aastate audititulemused, et ELi eelarve paremaks investeerimiseks ja Euroopa ees praegu seisvate suurte ülesannete kiiremaks täitmiseks vajatakse täiesti uut lähenemisviisi.

Me kutsume üles rakendama täiesti uut lähenemisviisi, kuna põhjalikke muudatusi peavad tegema kõik need, kes ELi rahaliste vahendite haldamise eest vastutavad.

- otsustajad peavad eelarve jaotuse paremini ühtlustama ELi pikaajaliste strateegiliste prioriteetidega ja parandama selle võimet kriisidele reageerida;
- seadusandjad peavad tagama, et rahastamiskavades on selgelt määratletud saavutatavad tulemused ja riskid, mida finantsjuhtidel on lubatud võtta;
- finantsjuhid peavad tagama, et raha on kulutatud vastavalt eeskirjadele ja sellega on saavutatud soovitud tulemused.

Kuid kõige selle saavutamine võtab aega:

- Euroopa 2020. aasta strateegia elluviimine on poole peal;
- perioodi 2014–2020 rahastamiskavade elluviimist on alustatud; ning
- ELi finantsjuhtimise kultuur on arenenud paljude aastate jooksul.

Seepärast ongi nii oluline teha kõik, mis praeguses olukorras võimalik.

Mitmeaastase finantsraamistiku eelseisev vahehindamine annab võimaluse rahastamise prioriteetide ja mõningate kavade ülesehitust kohandada.

Meie aruandest nähtub ka, et olemasolevaid finantsjuhtimisvahendeid võiks veelgi paremini kasutada.

Austatud liikmed

Peaaegu kõik ELi 2014. aasta kulutused kavandati perioodil 2007–2013, mistõttu tuuakse meie aruandes paratamatult esile mitmeid pikaajalisi probleeme.

Neid probleeme tuleks siiski käsitleda kontekstis. Me usume, et kontrollikoja aruandes antakse 2014. aasta finantsjuhtimisele õige hinnang ja olulisi soovitusi selle kohta, kuidas seda järgmistel aastatel paremaks muuta.

Esiteks oleme ELi 2014. aasta raamatupidamise aastaaruande heaks kiitnud. Raamatupidamise aastaaruanne on usaldusväärne ja me väljastasime selle kohta märkusteta arvamuse. Samuti järeldame, et ELi tulude kogumine ei olnud olulisel määral vigadest mõjutatud.

Sellest hoolimata on **maksetega seotud vigade määr püsivalt kõrge**, mis tähendab, et liiga palju raha kulutatakse endiselt ELi finantseeskirju eirates.

2014. aasta maksete üldine hinnanguline veamäär on 4,4 % ja see on viimase kolme aasta jooksul olnud stabiilne.

Kõik tegevuskulud olid taas olulisel määral vigadest mõjutatud ja veamäär oli üle 2%. Ainult institutsioonide halduskulud ei olnud olulisel määral vigadest mõjutatud.

Euroopa Parlamendi taotlusel anname käesoleval aastal veariski põhjuste kohta rohkem teavet.

Enamik ELi tegevuskuludest on oma iseloomult riski sisaldavad, kuna maksete korrektne arvutamine sõltub enamasti lõplike toetusesaajate esitatud teabest.

Olenevalt rahastamiskavast või programmist võivad lõplikeks toetusesaajateks olla põllumajandustootjad, teadlased, VKEd, valitsusvälised organisatsioonid või isegi valitsused.

Meie analüüs ei osuta sellele, et veamäär sõltuks eelarve täitmise viisist. Liikmesriikidega koostöös täidetava eelarve kulutuste hinnanguline veamäär oli 4,6% ehk sama suur kui kõigi teiste tegevuskulude puhul.

Küll aga näitab meie analüüs, et kava või programmi liik ja veamäär on omavahel tihedalt seotud.

Meie hinnangul on kulude hüvitamise kavade puhul veamäär 5,5 %. Võrdluseks võib tuua 2,7% suuruse veamäära toetusõiguste kavade puhul, kus makseid tehakse vaid siis, kui taotlejad on teatavad tingimused täitnud.

See võrdlus selgitab suurel määral erinevusi mitmeaastase finantsraamistiku eri rubriikide raames tehtud kulutuste hinnangulises veamääras.

Hinnanguline veamäär on suurem „Konkurentsivõime” ja „Ühtekuuluvuse” rubriikides, kus peaaegu kogu rahastamine toimub kulude hüvitamise vormis, ja väiksem „Loodusvarade” ja „Gloobalse Euroopa” rubriikides, kus toetusõiguste osakaal on suurem.

Loomulikult tuleb risk hoida kontrolli all. Komisjon ja liikmesriigid on viimastel aastatel teinud edusamme vigade ärahoidmisel ja parandamisel.

2014. aastal vähendati parandusmeetmete abil meie hinnangulist veamäära 1,1 %. Kui oleks kasutatud kogu saadaval olevat teavet, oleks võinud parandada veelgi rohkem vigu.

Komisjon peab täiel määral rakendama oma parandusvolitusi, sh neid, mis on praeguse mitmeaastase finantsraamistikuga kehtestatud, et veelgi vigu vähendada ja nõuda tagasi rohkem nõuetevastasel kulutatud vahendeid, et neid seejärel uuesti investeerida.

See toob mind **ELi eelarve tulemuslikkuse** juurde.

Selge on see, et kui EL soovib lahendada oma pakilised probleemid, peab ta oma eelarvet paremini investeerima.

Me vaatlesime ELi praeguse strateegia ja mitmeaastase finantsraamistiku vahelisi seoseid ja leidsime, et nii nende ajakava kui prioriteedid võiksid olla omavahel paremini kooskõlastatud.

Samuti tõstame esile asjaolu, et liikmesriigid ei kehtesta strateegia „Euroopa 2020” eesmärkide alusel oma partnerluslepingutes ja programmides tegevuseesmärke.

Mõlemad probleemid piiravad komisjoni võimet teha järelevalvet ja anda aru ELi eelarve panuse üle strateegia „Euroopa 2020” eesmärkide täitmisel.

Seda probleemi peavad käsitlema otsustajad.

Samal ajal on seadusandjatel keskne roll, et muuta poliitilised sihid ELi tasandi eesmärkideks ja nõuda, et need eesmärgid kajastuksid programmide juhtimisviisis.

Liikmesriikidega koostöös täidetava eelarve valdkondades tuleb saavutatavad tulemused partnerluslepingutes ja programmides selgelt määratleda ja kvantifitseerida. Praegu see nii ei ole.

Kehtivate õigusaktide kohaselt ei pea liikmesriigid oma programmidesse ühiseid näitajaid lisama ja kehvade tulemustega ei kaasne liikmesriikide tulemusreservist ilmajäämine.

Hiljutised algatused tulemuspõhise eelarve koostamise ja haldamise tugevdamiseks on tervitatavad, ehkki paljud probleemid on püsima jäänud. Meie aruanded ja arvamused võivad selles vallas suureks abiks olla.

Austatud liikmed

ELi eelarve on tugeva surve all. Maksete puhul hakati ettenägematute kulude varu kasutama kohe pärast uue mitmeaastase finantsraamistiku algust ning isegi enne Junckeri kava käivitamist ja pagulaskriisi täieliku mõju ilmnemist.

EL peab võtma meetmeid **rahaliste vahendite kasutamise ajakavast olulise mahajäämise** vähendamiseks, et vabastada vahendeid ja kasutada neid seal, kus neid kõige rohkem vajatakse.

Kuigi täitmata kulukohustused vähenesid 2014. aastal, prognoositakse nende järjekordset suurenemist 2015. ja järgnevatel aastatel.

Osal liikmesriikidest on raskusi neile eraldatud ELi vahendite ärakasutamisega.

Tegelikkuses moodustab neljas liikmesriigis veel kasutamata ELi vahendite kogumaht 15 % või rohkem liikmesriigi valitsuse iga-aastastest kulutustest.

Komisjon on andnud liikmesriikide kasutusse vahendeid, võtmata piisavalt arvesse nende suutlikkust vahendeid investeerida. Mõnel liikmesriigil on olnud probleeme piisavate projektide kindlaksmääramise ja omapoolseks rahastamiseks vahendite leidmisega.

See seab ohtu kuludele vastava tulu saamise. Projektide vähesuse tõttu ollakse vähem motiveeritud kasutama rangeid valikukriteeriume.

Sel aastal täheldasime taas, et rahastamisvahendite raames oli palju vahendeid kasutamata jäänud ja rahuldumata maksenõuete tase oli veidi suurenenud.

Komisjon on koostanud kava lühiajalise rahavoo parandamiseks. Kontrollikoda leiab aga, et ELi eelarve puhul peaks liiga paljude kulukohustuste vältimiseks rakendama pikemaajalist perspektiivi ja täpsemaid prognoose. Neid teemasid peavad arutama finantsjuhid.

Austatud liikmed

Suurem läbipaistvus oleks ELi finantsjuhtimisele väga kasulik.

Kontrollikoja arvates on läbipaistvuse aluseks kvaliteetne juhtimisteave. See teema on kontrollikoja aruandes läbiv.

Sel aastal lisas komisjon raamatupidamise aastaaruandele mõningate finantsteemade lühikäsitluse. Kontrollikoda tervitab seda kui esimest sammu ühtlustatuma juhtimist ja tulemuslikkust käsitleva aruandluse poole, mis on suunatud kõigile sidusrühmadele.

Oleme soovitanud komisjonil võtta meetmeid, et parandada läbipaistvust seoses:

- pikaajaliste rahavoovajadustega;
- maksetega seotud vigade ja tehtud korrektsioonidega; ning
- ELi eelarve kasutamise tulemustega.

Sama oluline on tagada läbipaistvus ELi poliitika puhul, mida ei rahastata otse ELi eelarvest.

ELi poliitika rahastamise uued viisid ei tohiks viia finantsriske avaliku kontrolli ja auditi ulatusest välja. Selline teguviis oleks lühinägelik ja võib pikemas perspektiivis vastupidist mõju avaldada.

Kokkuvõttes peaks EL oma raha paremini investeerima. Tuleb tegutseda, et tagada:

- investeringute parem kooskõla liidu eesmärkidega;
- tulemuste saavutamiseks lihtsamate eeskirjade kehtestamine; ja
- ressursside tõhusam haldamine.

Kõik see kokku moodustaks tõepoolest täiesti uue lähenemisviisi.

Lugupeetud esimees, austatud liikmed

ELi kodanikel ja nende esindajatel on õigus teada, kui hästi EL nende raha investeerib.

Euroopa Kontrollikoda on valmis Euroopa Parlamenti abistama, auditeerides investeeritud vahendeid, hoiatades ohu korral ja andes nõu tulemuslikkuse parandamise kohta.

Täna.